

tem, & inconsumtum caritatem. Digna Abraham filia illius fortitudinem imitatur: videt iam montem, ubi immolandas est Ius suavitatis Isaac; & videt rogam preparandam ad viatim deorandum, Calvarium Crucem, & carnificum brachia in Iesum sublata: tamen non cadit animo: Ingreditur in hujus Prophetæ spiritum: in anteciduum hos dolores accepit, confosias passiones suas cum illis Filiis sui: hac ipsa die offerit se Aeterno Patri cum Iesu Salvatore suo, cumque hoc esse debet eadem victimæ, ita eamdem efficit oblationem. Sed sic multa magis, quam in aliis qualibet circumstantia, Maria paucos habet imitatores. Nemo ferme inventus, qui cum eadem generestate, qua Maria operatur quicquid est optimum. Si quando munera aliqua Domino offeruntur, semper quicquid carissimum est referatur: hoc tamen est, quod a nobis potissimum postulat Dominus. Si quis est in familia puer, qui alius ingenio, & meritis praefert, & aptior videatur ad honorem, & gloriam Iesu Christi sustinendam, hic auferre Deo, ac terrenis negotiis implicatur. *Idem.*

Paid sit fe
sacrificare: Deo consecrare: Christianorum avi hujus sententia est
in oculis mundi ostentare insignia quedam pictatis opera;
et in oculis Principum non atere omen luxum,
pompam, & fastum, quem dignitas corum postulare videntur; et non amare enoripa illa, & odiosa crismata, quæ infamiam incurrunt; et, se nequam tradere obsecnis libidinibus, ganeis, & computationibus; et perdant flagitiosissimum licentiam non sequi, et aliquando commendas, honorificaque virtutes exercere; non erubescere pietatis opera, quia nominales celebritatem comparant; et commodum sibi directorem eligere; per intervalla officia divinis, quæ sunt praepedita, intercessione; non vivere in omni modo sacramentorum oblivione; hoc vocatur fons Deo devovere. Sed ex Maris sententia est voluntate suam sacrificare, & afflumere voluntatem Dei proxima actionum suarum; in minimis etiam occasiōibus illi nūdēlēm est; servire Deo, sic bona fruatur existimatione, sive labore mala; illi offere in sacrificium.

DE BEATÆ VIRGINIS TRANSFIXIONE SEU DE DOLORIBUS MARIÆ. MONITUM.

Argumentum hoc quod Feria Sexta post Dominicam Passioni retrahare conveverit, vulgo *Patio*, vel postus Sancta Virginis compasus appellatur; cumque hoc sit approbata devotione, & pia consuetudo in omnibus feri civitatis instituta seruare de doloribus Deipara juxta Crucem Filii, Mysterium hoc nūbi prætermittendum non est, in quo plurima sibi comparavit merita, præclaræ edidit eximiarum virtutum exempla, & plurimum contulit ad generis humani salutem.

*M*ecum esse reor monere priuatum impulsi, ut hyperbolice loquerentur, & quæ Beatam Virginem exhibere debent tamquam fortitudinis exemplar in doloribus acerbissimis; illam repræsentare seruantes in spiriis, lacrimas, & quæstus, animi deliquaciam patientem, atque exprimentem eo in corporis fitu, qui quidem doloris excessum ostendit, sed minuit opinionem de illius constantia, & perfecta submissione divine voluntati. Ceterum Evangelium pauca in id argumentum suppeditat, & Sanctus Joannes, qui unus de illa verba facit, dicit, *Materiam Materi Iesu stetit prope Crucem una cum mulieribus aliis, que subfecerunt, & concomitante fuerunt Salvatoris usque ad Calvarium, videndum est, ut quicquid ad seruandum afferatur, imitatur Sanctorum Patrum auctoritat, Ecclesiastice Traditioni, recto sensu: & morales confutationes, quæ inde hancientur, dividuntur inter exempla, que nobis Mater suppeditat, & partem, quam cum illa nobis desumenda est in passimibus Filiis.*

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum Symposii hujus argumenti.

Tria postuum conferunt ad acerbum dolorem clementem. 1. Est causa, vel hujus doloris objectum: docet enim experientia, nos acris dolore confici ob iacturam amicorum, consanguineorum, hominis, quem amore complectimus, quam alieni, & incogniti, cum quo nulla nobis est ratio necessitatis, aut affinitatis; vel magnam, ac profundam vulnus, apicis else ad dolorem inferendum, quam aliud levius, quod extremanum cutem vix attingit. Alterum est applicatio causa vel objecti dolorem in nobis gigantis; liquet enim, eventum aliquem fuisse, qui proprius adest, & quem ob oculos habemus, nos altius afficer, quem qui vel tempore, vel loco distat, & quem nominis per auditum accipimus. Tertium est idem subiectum, quod recipit, & experitur dolorem, quem vix malum inevitable; liquet enim, alias minus magis, minime affici, non fecus ac alia corpora aliis majori doloris senti possint, & vehementius irritantur,

Hæc tria sunt, que Sancta Virginis gravissimam inferunt acerbitatem.

1. Objectum est Filius suis Crucis confixus, qui patitur supplicium dirissimum simili, ac turpissimum; Filius, quem magis amat, quam seipsum, & pro quo sexcentas mortes pati vellet; Filius, quem tot ob causas amare debet tamquam Sanctissimum, tuuissimum, & quem diligere tenetur non solum tamquam filium, verum etiam tamquam Deum suum, qui elegit illam, & elegit inter omnia creatura sibi Matrem futuram &c.

2. Doloris hujus applicatio intima est omnibus facultibus anima fuæ. Intellectus illius cognoscit, & intelligit omnem magnitudinem peccatarum Filii sui; auctores earum cauſas, modicum fructum, quem percepturus est &c. Voluntas eius earum sit particeps, & compassio efficit, ut illa in anima sustinet dolores eolden, quos Filius in adorabili suo corpore sustinet. Addit his, cum illa huic praefixa adit supplicio, omnes illius fecus tristi hoc affici objecto, nec pati, ut ipsa inde mentem avellat.

3. Subjectum autem, in quo doloris recipitur, est cor Sancte Virginis, molliissimum &c. cor Mariæ &c.

Pro textu defini possent hæc Sancti Joannis verba *Sermonis*

Iusta Crucem Iesu dicitur ejus. Iohann. 18. quæ perfecta exprimit dispositions cordis Mariæ compatiens doloribus in omnia Ethica Christiana argumenta.

Maria adstanti in Pafione Filii sui hoc appendi possent III.

S. Pauli verba illi perfecte congruentia: Christus confixus sum Crucis: qui compatiscos officium applicuit Maria. Clavis Ildam figuræ, Christus Crucis, Christus Parentis. Itaque ostendit potest.

Primo interiores Mariæ dolores, qui duos habebant fontes, 1. Jutitum rigorosam Aeterni Patris, qui derelinquit filium suum in inimicorum hominum crudelitati, uteris eorum minister ad expetendas penas scelerum ab hominibus paucatorum contra divinam Majestatem. 2. Odium inexcusabile carnificum, qui furentium infar lupiter in agnum irritati fæsimis illum cruciatibus divexabant. Maria intus duobus hisce objectis perculta, eadem interiores penas, sive Filius suus, perferebat.

*Secundo exteriores Mariæ cruciatus; primo enim patiebatur cum filio suo dolores acutissimos in corpore suo; cognoscens molliciem corporis Filii sui, noverat ad quem gradum ipse perficeret: cogitatio hac producebat dolorum, qui ab anima ad corpus pertransibat, quemadmodum Filius suus in horo olivarum agone fultus in soli visione suppliciorum, quæ erat passus. 2. Pasa est universales dolores in toto corpore; omnes illius sensus conflicti fuerunt, non secus ac sensus J. C. oculi quidem spectacula passiōis ejus; aures blaphemias, & injurias, quæ contra Filium evanescerunt; manus quibus non licebat aliquid afferre solatii; ita ut dici possit Mariam vere affixam suile Crucis Iesu Christi. *Sermo Manuoprius.**

*Ostendit potest gravissima Marie confitatio in S. Virginis Matris. *Ex parte Filii.* Secundum confitacionibus IV.*

1. Filium suum quem patientem invenit, amat plus quam amantissime matres diligit suos. Nemo unius ignorat quantum sit dulcis videre patientem eum, quem unice diligit.

*2. Quædam fuit momenta inter acceptum imperium sacrificandi Filium suum, & horum sacrifici. Quamobrem idem Patrem pergunt, Deus elegit momentum trium dierum itineris distante, ut perhor intervallo fides, & obedientia Abraham tentarentur. Maria Abrahæ filia cor habebat magis molle quam hic Patriarcha, & Filius ejus illi polebat qualitatibus, quibus multo magis quam Isaac, commendabatur; Si addas, ipsum fuisse Maria unigenitum; Sanctam hanc Matrem cognovisse omnes illius persecutores, & nihil tantam hanc iacturam suam reparare posse, se vñibili præsidio caritatum, & nullam habitur solatium ex parte Filii, quo erat privata, qualitas ejus Mariæ cor non aliud erat, quam amor, ex quo S. Hieronymus arguit, illam magis, quam ceteras morte Filii dolilie, quia amor quo illum complectebatur longe maior erat: *Quia plus omnibus dilexit, protinus, & plus omnibus doluit.* (D. Hieron. *Fermi. 2. de Assumptione, quam alii Sophs. attribuunt.)* ex hoc principio legitima elicitor conclusio, Mariam esse merito Reginam Martyrum, non solum per eminentias privilegiorum, que illam supra Santos omnes attollunt, quatenus Cali Regiam, & terra Dominam; verum etiam, quia papa est magis quam omnes illi, cum amaverit magis quam illi omnes. J. C. quod si adjicuerit beneficiaria, quæ recepterat a J. C. novam inveniens doloris causam. Alii Filii omnia ad vitam necessaria recipiunt a Patribus, matribusque suis; sed Maria hic recipit omnia a J. C. illum igitur recipiebat tamquam Creatorem suum, & quo fuerat electa, ut effet velut excellentissimum omnium operum suorum, & creaturam omnium primogenitam. Hec ratio, que augebat amorem illius erga J. C. augebat quoque dolorem, videntis illum patientem: *Cogita Crederem.* Respiciebat J. C. tamquam Redemptorem suum, qui cum illis ab omni originali peccati labo prætervaleret, & ab omni actuali peccato, illam a ceteris hominibus diffinxerat pzelaro hoc privilegio; confidabat illam tamquam Auctorem omnium virtutum, quæ illam efficerant tamquam subiectum benedictionum omnium popularum, & hoc cogitatio illam gravissimo dolore conficiebat: *Cogita ut Redemtorum, & per omnia dol.* (*Tra. de Fati.*)*

3. Ingerendit, ut ita dicam, in Filii sui Dei simili, & hominis plagas, easque melius scrutatur, quam ceteri; melius enim novit mollem & delicatam corporis illius constitutionem, quæ efficiebat, ut eorum dolores magis essent sensibilis. Quapropter fecerunt animo reputare contumelias, quibus apud Caiphæna fuerat conquinatus, & flagella, quæ in Atrio Pilati perulerat, cruentam spinarum coronam, quam milites impostruerunt capiti illius, clavos, qui manus, & pedes ejus terebraverunt, & extenuerunt omnium membrorum ejus in Cruce, tatis exprimi non potest quanta ejus fuerit misericordia propter tot crudelitates, ideoque Martyrium quod illa suffinxerat. Quamobrem S. Bernardus testatus est, illam sensisse in corde suo plagas, quas in corpore Filii sui suppliciorum instrumenta efficiebant.

Stathæ juxta Crucem Mater ejus. Mater est compatisio doloribus Filii, quem unice diligit. Mater est prope Filium suum, qui patitur, & moritur ob oculos illius, & cui nullus afferre solatium potest. Mater est firma, & inconclusa in excessu doloris sui. Senus, qui ex tribus principiis aborti possunt, nobis locum præsentare credentes, ut extremam esse compatisioem ejus, ejusque Martyrium incomprehensibile. Tria haec alegui admittamus.

1. Qualitas personæ merentis est Maria Virgo, & Mater Salvatoris, qui vult ipsam patrem participem fieri Crucis, & passionem suarum.

2. Objectum doloris, quæ illam affligit; Filius est Deus similis, & homo, quem videt morientem ob oculos suos morte infami simili, & crudeli, & cujus supplicio praesens est.

3. Firmitas amoris sui in afflictione sua; præfert enim fortitudinem, & admirabilem constantiam, quamvis dolor summus illi morte inferre potest, nisi Galesi fuisset auxilio suffulta.

Non solum dilectus Discipulus S. Joannes ille fuit, quem Salvator morti proximus in filium tradidit Sancta Genitrix ei, sed in dilecti hujus discipuli persona tradidit omnes Christianos Matri tamquam Filios, quos quodammodo peperit ad pdes Crucis. Ibi facta est omnium hominum Mater, & confonens interiorum passionem suam cum exteriore Filiu sui Paſſione; itaque considerare possumus.

K 3 1. Quid

1. Quid Maria passa fuit in Calvario Mater nostra futura.

2. Quid ipsi pati debeamus futuri vere illius filii; que est hujus sermonis paritio.

Sine ulla divisione considerare possumus Martyrium B. Virginis 1. in caulis, & principis; 2. in aliquibus circumstantiis, quae graviores videntur; & profructu, & conclusione videbimus quomodo ad Sancta Virginis imitacionem Calvarium ascendere debeamus.

Oferenda etiam licet.

Primum Mariam vere Martorem fuisse; quo nomine S.

Bernardus illam vocat: *Martyrum Virginis commendans*.

2. Martyr fuit tuto vita sua tempore, quia hora Martyrii

fui semper additis illi, tamquam hora mortis Iesu Christi

semper depensis fuit in Spiritu Salvatoris: ita videt semper apparatus eorum rerum omnium, quae illa cum filio suo erat passa.

3. Omnia instaurabant illi dolorem extremitati Maryrii sui: quia Circumcisio erat praejudicium duplicitis Maryrii, Matris videlicet, & Fili: Purificatio fuit a posteriori pignoris obligatio, & eius, quod aliquando perfidus erat Filius, qui futurus erat Scopus, in quem multi contradicerent, & Matris, quam doloris gladius erat transverberatus: diversa opprobria, quibus Iesus Christus a Judais aspiciatur, & variis sermones, quos habebat Salvator de Pafione sua, quibus intercesserat Maria, & quae conferbatur in corde suo, semper illi praesens efficaciter novissimum Martyrium, idque ipsa est Regina Martyrum, quia fons perit est passa.

Secundo: Mariam vere fuisse Martyrem, & Reginam Martyrum. 1. Quia dignitas ejus Virginis, & Matris Dei tribuant pafionibus ejus premium, quod illam supra Martyres omnes attulit. 2. Quia passa est dolores aceriores; quia Mater erat, & Mater Unigeniti, & Mater Fili, qui erat Deus, & homo simul, & quia generosus, & consolans passa est, quam Martyres omnes; idque iure Martyrum Reginam vocari. *Reginae Martyrum.* Ex Manu scripto sermone.

PARAGRAPHUS ALTER.

Fonter, unde hancis exponit ad prophetarum sermonum argumenta perarranda, & Audires, qui agunt de hoc re.

*S*ancti Patris aliquid de hoc. *V*irg. cap. 7. representat Sanctam Virginem ad pedes Crucis, & praesentem triplum spectaculo mortis Filii sui.

S. Bernardus, vel qui prolixum edidit sermonem de damnacione Beatae Virginis, qui inter hujus Partis opera inventur.

Arnoldus Carnotensis in oratione de laudibus Beatae Virginis.

S. Laurentius Justinianus lib. de triumphal agno cap. 21. refert festus, quos Iesus Christus locutus erat Matrem adstantem Iuppicio suo, & lenitus reciprocos, quos Sancta Virgo locutus est pro Filio suo in Cruce patiente.

S. Thomas praeter ea, quae habet in summa, sermonem habet de verbis ex Evangelio Sancti Lucae: *Et nunc ipsius animam pertransiit gladius, ubi ostendit magnitudinem passionis Matri Dei.*

Sanctus Bonaventura in *flimoni divini amoris cap. de planeta Virginis*, plures habet hujus argumentum festus.

Richardus de Sancto Victore cap. 26. in cuius comparat Martyrium Sancta Virginis cum tormentis, quae Martyres plures sunt.

S. Bernardinus Senensis Tom. 1. operum suorum sermones 5. festus verba facit.

S. Bernardinus Dialegos de Pafione: sed plures erudit credunt: *Magnum hunc virum non esse auctorem libi huius.*

Aeneas Episcopus Laufanensis, de *Martyrio Virginis*. Cardina Bellarmius in Opusculo de septem verbis Iesu Christi in Cruce in verbum tertium ubi ostendit: *Magnitudinem pafionum Sancte Virginis desumendam esse ex ambris luci Magnitudine.*

Pater a Ponte p. 4. *Meditationum.* Granatenis in meditationibus de vita Domini nostri, meditatione in septem verba de Cruce prolati. 1. ubi patheticum habet hujus argumentum sermonem.

Liber cuius titulus. *Pafiones Domini Nostri. Pafione 47.* Pater Hainaeus p. 2. meditat. pro feria tercia Majoris hebdomadae.

Liber incepitus *Virginem solitudo medit. 3. pro die 6.* S. Birgitta l. 1. revelat. cap. 6. festus verba facit de doloribus Sancta Virginis, de lenibus, quos tunc habuit &c.

S. Bernardinus de Bultz, Terc. l. de *Compunctione*. Saltem in tract. de Pafione.

Eliotanus, in fine sermones. Bernardinus de Bultz, Terc. l. de *Compunctione*. Reina in *Quadragefima* sermo 36. longus, & pulcherrimus est hujus argumentum.

Paragraphus III.

Ita altero propter loci propinquitatem; similiter in corde huic Matris efformari terribilem vocis imaginem respondentem omnibus, fungisque itibus, qui exonerantur in Filium, omnium contumeliarum, quae in ipsum ingenerunt, omnium calumniarum, quibus profunditur; ita ut omni indigat constantia, ut sit testis eorum omnium, quae sunt; quia nihil videt, quod illam non angat, & adspexit totus funeris objectorum tantum efficit impressionem in illa, ut nisi prorsus divina virtute fulciretur, nullies in dilectionem incidisset; vel pra dolore mortua cecidisset.

Pater Aeneus voluit, Mariam Salvatricis Matrem se cum Filio suo conjungere ad magnum hoc Sacramentum offendum in Mundu salutem celatum; praecepit enim illi, ut olim Abraham, in Unigenitum hunc sibi carissimum tolleret, eumque ipsa immolaret; quoniam illi Gelo magis amavit Iesum, quam Isaac ab Abraham diligenteretur, majoris pretiosum gloriam erat Sacramentum. Aeneus Pater non cam habuit Marie ratione, quam Abraham; non adquievit illius voluntatis; voluit, ut exequatur, & consummatum Sacrificium illud; quod inciperat ex eo momento, quo Simeon nunciavit illi Filium suum esse mortuorum. Hoc illi promeritum fuit nomine Corredemptoris hominem per cam felicitatem, quam habuit contribuendi per afflitionem suum Satisfactionem: *Ad plausa populi usque ad verticem nos erat in omnibus.* Ita Jesus nobis vitam procurans morte sua, factus est Pater Noster; & Maria illi consentiens, facta est Mater nostra. Ita Filius suis tunc dedit illam in Matrem Prædestinatis omnibus, eodem tempore, quo dedit illam in Matrem S. Joannis.

*G*ratias tuas videntur, quae in *Scriptura* Mariam filium tuum contumeliam, quam Agnus Mater habuit, & macilis.

Maria prope Crucem vidit: Filium suum patientem, qui illum aliquo posset recreare solatio. Dolorem hunc Agnus tollerit, & solvit in deferto, non habens unde filium alere posset. Depositum illum ad radices Arboris, quem te nescie postrem deocula deficit morte confecta, oculos in Calum sustollens, fundente lacrimas, exclamavit. Non videt mortuorum patrum. Maria fortior fuit, arque constantior, sed illi caro fletus pretio haec confortans. Quoniam dolore Mater lacrimans fuit videns filium in omnibus corporis sui artibus vulneratum, cum minime posset plaga illius vitiosi obligare; videns pedes, & manus Crucis confixos, cum clavis, quibus affixi erant, non posset resellere! caput inclinatum, & illud non posset sustinere; oculos suffusos Sanguinem, & eos non posset abstergere! Salvator obratus, & exhaudiu[m] cruce ex venis fusi deflentes, emitit tristem vocem illam sive, quae exhibetur feli, & acerum, neque afflicta huic Matri licet aqua guttam effundere super linguam humi Filii morientis. O crudele spectaculum! Filius inter dolores videt Matrem stantem prope pedestrios; & videtur auxilium petere illa, hoc dare vult, & ipse negatur.

*L*egimus in capite 11. secundi Regum libri admirabile materni amoris exemplum in *Rephha*: Matre duorum filiorum, quae Gabaonitæ crucifixerunt in odium Saul patris eorum. Afflictæ huic parenti non fatis fuit omnium conatus exerceri, ut illos a morte liberaret; sed postquam illi videt effantes animam, plures permisit apud cruce eorum, ut illos tueretur, & ne Celi volucres vorarent illos, certa consilia, se illi ad mortem usque suam permanferamus, nisi vi divellemus. Ita affecta era Maria ad pedes Crucis Filii sui; & credidit locus eis, illam præ amoris fui violencia perfereremus in eo statu fuisse; nisi depositu fusifera JESUS de CRUCE, ut inferetur in monumentum.

*A*pplicatio quorundam Scriptura locorum hinc argumento.

*V*ox omnis, qui transfixis per vitam, attendit, & videt, est dolor, seu dole mens. *E*ast. Jerome. 1. Ecclesiæ quoque applicat hoc verba Iesu Christi in Cruci immolato, & Materia filium suum. *H*anc, ac patienti apud Crucem eodem dolores, quos & hominem.

*M*aria fuit in proportione auctoritatis suae, qui tunc dedidit mihi. Hoc est depositum, quod credidisti mihi, ut illud tibi offeram; hodie tibi illud sacrificare volo; aetior, ipsius immolari Justitia tue pro humani generis redemptione.

*F*ons parvus crevit in fons magnum. *E*brie 10. Cogitare non possum, Sanctissima Virgo miserum faturum, ad quem te redactam in teor, quoniam mihi statim occurserunt verba, que Scriptura Sancta protulit de Regina Esther: *Fons parvus crevit in magnum fons.* Tu fuitis fons parvus lacrimarum in Nativitate filii tui: vidistis illum frigore, tremulcentem in stabulo, *Fons parvus:* Lacrimas effundisti proculdubio, cum vidisti Sanguinem ejus sub Circumcisio[nis] gladio manantem: *fons parvus.* Lacrimas effundisti triplex, cum se in Templum recepit; sed hodie parvus hic fons mutatus est in fons magnum, & in aquas plenas restans. (*Ansimus de exalt. Virg. c. 5.*) Et profecto jure hanc Dei Matrem ad pedes Crucis stantem Ecclesiam Martym Reginam appellat; nam plaga esdem quas filius recepit in Corpore, Mater quoque in corde recipit per compassionem; vel potius quia Martyres alii tormenta pali sunt a carnificibus per ignes, rotas, equuleos; sed in Maria Filius quodammodo suus fuit sui instrumentum supplicii, & causa dolorum illius; cumque Pater Aeneus aperiat Filius corpus ad perferendum, ut pectorum fons magis excrucietur. *C*orpus autem aperiat mihi, (*Ad Hebreos 10.*) Paulus Apostolus inquit; similiter Matri dedeat cordis fons tenuerimus, apificiumque ad sentiendas poenas, quas Filius perperiebat. Ita sicuti Iesu Christus est primus Mar-

Mariæ ad
cru-
cis confan-
tia.

Præclarata
comparatio
Dolorum
Marie.

Martyrum, quia plus quam ceteri homines dolunt; Maria est Regina Martyrum, quia dolores eius post illos Iesu Christi maiores extinxerunt, quam aliorum Martyrum. *Adser Sermonis in omnia Evidentia Christiana argumenta.*

Memento Creatoris natus, antequam veniat tempus afflictionis. *C. recepti Eccles. 12. Sanctus Bernardus ad ciendum in frigidis, & propter causas doloris suis.*

Sanctus Bernardus coram gratiis animi sensu, & mox ad plorandum benefactoris iacturam, quam illi gravissimas memorias in memoria revocare: Cogita, ne Creatorem, atque cogita, ut Confessorum, cogita se Redemptorem, & per omnia dole. Sed o Santa Virgo, quantum parum considererit privilegia, quae polledit, & recipiebat a Filio tuo, qui similis erat Deus tuus: dicendum est, per omnia dole: luge, lacrimas effunde, dolor tuus habens laxa, & permitte cordi tua facultatem erumpendi, & nobiles sensus tuos significandi. Si enim generasim Creator, et, singulans Creator est tuus, quandoquidem non nisi propter illum facta es; proposito ut omnibus operibus suis, velut illam, quam ab aeterno elegerat sibi Matrem futuram. Sed Creator vitam, quam tibi dederat, amittit: Cogita, ne Creatorem, & per omnia dole. Vere Salvator est, & omnium hominum Redemptor; quia eorum tollit peccata per Sanguinem, quem cum vides excludere; sed ubi cogitas ipsius applicare tibi fructum pretiosum hujus Sanguinis peculiari modo, & vetuit, ne laberis in crimen per redempcionem milites gloriosum; eximium hoc beneficium ineginans amorem tuum, simul etiam duplo maiorem facit dolorem tuum: Cogita, ne Redemptorem, & per omnia dole. Ubi cogitamus hunc Autorem esse honorum omnium gratias, & gloria, & homines illi exterum debitos fore, omnia corda praet dolore liquefici debent; Tu autem, Sancta Virgo, qui plus omnibus receperisti, illum plorare debes per ceteris. Cogita ut Eudorem, & per omnia dole. Idem.

Evangelio: qui amarit filium, sur filium plusquam me, non est mihi amator. Marth. 10. Sancta Virgo fatis ostendit, axioma hoc funditus insculptum fuisse in corde suo. Dolor ejus indumentum erat magni amoris illius, quo prosequebatur Filium suum in Cruce morientem, & ejus constans effectus erat omnimodo submissionis voluntati Domini; ac crimen tentiebat poemis, quibus torqueri videbat Carilimum Filium, cuius Sanctitatem exploratam habebat; omnique perfectissime qualitates; sed quamvis ipsius inde potuerit eripere, non eripuit; quoniam ipsi perfusus erat, illum non pati, nisi quod decretaverit. Amor erat causa, & mensura amoris sui: Cruenta Mors Filii adeo amabilis, & ardenter a deo dilecti, talem Matrem, neque dubitandum est, affligebat. Verum sciebat quomodo, amorem, que parentes proficiunt tenentis filios suos, subordinatum esse debere illi, quoniam habere debet Deo; ita ut cum agitur de gloria Dei, vel de illius voluntate perficienda, amor Patris, vel Matris cedere debeat amori Creatoris. Deus olim tentavit Abraham hac in re, & in occasione hac periculum fecit Sancta Virginis; quandoquidem hac adeo liberantem offert illi Unigenitum Filium, quem femei cariori habebat.

Stabant juxta Crucem Iesu Mater eius, & soror Marii eius Maria Cleopha, & Maria Magdalena. Ieron. 19. Animadversus crucem ad mortem, perfusa, que Dei Filium magis diligebat, eas esse, que propius ad Crucem accedunt. Ita indicium certius amoris erga illum, est eundem sequi in Calvarium, compatiens doloribus ejus, & illos in femei sentiendo, qui enim proprius adhuc Greci, majorem testatur amorem illi; qui eidem confixus est, quemadmodum fecerunt illa, quae ab Evangelio memoratur: Pauci hanc veritatem intelligent, quia illi non judicant nisi secundum humanas rationes; unde fit, ut Cruci, quam extrinsicus venerantur, ut plurimum perhorrescant; sed fides efficeretur, ut illam intueantur tamquam nostra felicitatis obiectum, non secus ac adoracionem nostram, ex quo Salvator noster ex illa pendit; & nobis illi debet perfusum, Crucem locum esse, ubi Salvator inventus: & hunc hominem-Deum nobis nunquam esse propiorem, quam cum proximi fumus Crucis, videbatur quo magis fumus passuum ejus participes. In Cruce Dei Filius inventus; ibi querendus est exemplo Sancte Virginis, piarumque Mutilorum, quae illum in Calvarium subsecuta sunt.

Maria misericordia quamque ad ipsius populum. Exod. 24. In Exodus legitimus Moyensem adspersisse populum Sanguine victimarum; sed huius eundem Sanguinem magna in copia superaram effusisse: relatum Sanguinem fudit super altare. (Ad Petri. 10. 1. Petri. 4.) Ita omnes Prædictinati Salvatoris crucis patres sunt, & Calebs, & Iudei. Ita omnes Salvatoris crucis patres sunt, & Calebs, & Iudei.

Clarissimum Passuum Christi speculum erat Virginitas: in corpore Filius, in mente crucifixus erat Mater. Sanctus Laurentius Justinianus sermone de agone cap. 2.

O passum er amoris, cur convevum est in cor doloris! aperte cor tuum, & jam non est cor, sed fil amarum, & absinthium videt. Sanctus Bonaventura.

Ut plusquam martyrum mortis prædicentibus, quae sensum corporis passum excessit affectus compunctione. S. Bernard. f. 5. de verb. Apof.

Potissimum emitis spiritum Iesu, ipsis plane nova artiglio amam plaga crudelis lancea, quae ipsis aperuit latens, rursum beatissima Virgo animam perfronabat. Idem ibidem f. 5.

In aliis Martyribus magnitudine doloris lenitus passus, sed Beata Virgo quanto plus amavit, tanto plus dolens, tanquam ipsius Martyrum gravius fuit. Idem ibidem.

Juxta Magnitudinem amoris, erat vis doloris; gravius passa est, quam Martires carne. Idem ibidem.

Alli pro Christi passo fuit in carne, sed Beata Virgo in separata fui passa est, que est immortalis. Idem, vel aliud auctor de Lamentatione B. Virginis.

Christi passo quasi sorvens implorat Filium patientem, & in Mitem redundans Filio compunctionem. Idem ibidem.

Videbam morientem quem diligat anima mea, & res ligebat pro doloris angustia. Idem ibidem.

Moritur filius meus, caro secum non moritur magnifica Mater eius? Idem ibidem.

Terra eromis, pectus sollicitus sum, & luminaria Cali obscurans sum; ergo nunc liber, quoniam dolor non infelix Mater, cum sit dolor, qui infelix non erat. Idem ibidem.

Stabat Maria brachia levans in altum, vulnera contemplans, & sustinere se posuit. Idem ibidem.

Quoties ipsius pro immensitate doloris creditur posuisse deprecari. Idem ibidem.

Fili mi, quis mibi des, ut tecum, & proper temerari! Idem ibidem.

Filius in corpore, & Virgo, tu in corde es passa; singula vulnera per ejus corpus sparca, in tuo corde fuis unita. S. Bonaventura in Altimulo divinitus amoris, cap. de planctu Virgini.

Seru num, o Beata Virgo, animam gladius penetrans, aliquandoq[ue] inueniens eam penetrans Coram Filii tui penetrans. S. Bernardus loco citato.

Quid ex Theologia penitentia possit hoc in argumento.

UT perfecte cognoscamus Mariam compassionem, judicium serendum est ex ejus amore, non solum quam doloris datur, sed etiam quia amor Mariæ præstansitatem erat, tenuerimus, aquosissimum omnium amorum qui in creaturis inveniuntur. Cum autem amor Virginis erga Filium suum maximus fuerit amor, inferendum est. Dolorem quoque illius maximum extitit. Hoc nos docet Ecclesiastes: Nullus dolor amoris, quinam sollicitus est. Amor igitur fuit prima causa martyris quod Sanctissima subiit Virgo. Si enim cor nequit videre, quod amat, pati, quin afficiatur dolore, & si doloris excessus respondet excellens amoris fuit; nullum cor passum est crudelius Martyrum, quam cor Virginis hujus innocuus. 2. Cum Corpus & Mariæ ea eodem Sanguine coauerint, ad vivum illa sensit quicquid doloris passus est Filius. Flagella, clavis, spinae, quae lancinarunt Corpus Iesu morientis, vulnerarunt cor Matris compaticientis. 3. Dolores ejus tam acres, & universales fuerunt, ut appellata fuerit Martyr, Martyrum Regina, & pluquam Martyr. Martyres non passi sunt, nisi in carne infirma, & mortali; sed anima Mariæ subiecta fuit imprensio doloris. Dum Martyrum corpus torquebatur, cor eum plenum era consolatione; sed Maria replebatur tristitia. Martyrum poenitentia fuerunt, eorumque dolores alii succedebant; sed anima Mariæ fuit absorta doloribus, & cor illius penetratum fuit amaritudine, non fuscus ac spongia in medio mari posita.

Noranda est insignis Sancti Augustini doctrina quatuor Maria passa Martyrum genera distinguentes, quorum unum ab aliis dignitate superatur, quia invicem fibinet præstant dignitate. In primis suspendit Deus elementorum actusnotum, ut olim ardorem ignis in Martyrio trium puerorum in Babylonis fornacis, qui ardebat, & comburebat quicquid erat circa se, & in medio fornacis coniubante aurum lenem, quia instar zephyri fuavis tres pueri refrigerabat. Hi Martyres sunt voluntate, non tamene efficiuntur; nam quamvis eorum voluntas non defuerit Martyrio, Martyrium defuit iporum voluntati. In secundo sinebat Deus crudelitatem instrumenta operari, sed vacabat, ne Martyrum corpora doloris sensu afficerentur; cancris oblectabantur furore fauiscerare novorum suppliciorum excoagulationis; Martyres vero majori afficebant volupitate recentibus suppliciis amori sui satificantes. In tertio Deus neque tormentorum activitatem, neque Martyrum sensum inhibebat; patiebantur, & in circuicatum fuorum virtutis efficiuntur animam; sed Deus in animas eorum tantam divinaram consolationum affluentiam infundebat, ut voluptas, qua inebrabantur, adeo mulceret eorum dolorem, ut in rotis, & equaleis tamquam in molli culcita invenirentur, atque in pranis ardentes tamquam in deliciis convivii verarentur. Sunt insultabant tortoribus, & crudelitatem vehementiori rabi inflammatam fatus facere non poterat Martyrum cupidiati, majora pati querentis. Tria haec Martyrii genera Del omnipotentem ostendebant, sed non tantum in Martyribus probabant Virtutem; quoniam naturalis eorum infirmitas divinitus suffinebatur. Sed visum est quatuor Martyrum genus, quos Deus deferuisse videbatur furori, & fæcitiis tyrannorum, quin voluerit vel tormentorum vim imminuire, vel corporum sensum auferere, vel ponarum amaritudinem, temperans illam divinarum consolationum delicias. Perferebant dolores ita acerbos, ut nihil in illis

Amor Matris, malorum communicationem inter duo corda leviter, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

Aristoteles in Problematis docet Matrem amorem vehementiorem esse, quam patrum. Rationem, quam adserit prætereo, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

Amor Matris, malorum communicationem inter duo corda leviter, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

Amor Matris, malorum communicationem inter duo corda leviter, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

Amor Matris, malorum communicationem inter duo corda leviter, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

Amor Matris, malorum communicationem inter duo corda leviter, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

Amor Matris, malorum communicationem inter duo corda leviter, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

Amor Matris, malorum communicationem inter duo corda leviter, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

Amor Matris, malorum communicationem inter duo corda leviter, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

Amor Matris, malorum communicationem inter duo corda leviter, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

Amor Matris, malorum communicationem inter duo corda leviter, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum ex hoc primere cuipentem affectionum sicutur benevolentiam, in patrum.

fionis Filii tra'dolo em, quin se illo obrui permitteret; & colligens sui obrigescerat cōtra omnes anima'lue vires, ut constanter aspiceret triste ilud, & funestum objectam, quin immuneret pœnas suas, acutabat illas, cursumque impetu strinxerat officia. E-

P A R A G R A P H U S VI.

Deletii ex Ascericis, recentibusque Concionatoribus loci hujus argumenti.

contat ratio, natura enim canoribus, ejusfrustis re-
citur, per quos pars doloris quadammodo solvitur in va-
pores; quippe cor, quod ex premiture & coartatur, adi-
utum illi aperit per linguam, oculofloque, simulque feme
exonerat: sed si quis inquam in gravissimo dolore con-
sternari, ac firmitate praefutur, hae sane sunt Virgo
Sandissima, cuius dolor totus continebatur in corde. Eius
silentium, & pallor in ore, fatis ostendunt, dolorem hunc
alietis pervasisse; ita ut nullis humanis considerationibus
miserici poset, sed illam indigere, ut cactus opus aliqua
roboraretur. Itaque hec consternatio non tam est novus fons
dolorum, quam obex, & vallum quod torrentem sustinens,
vetar ne dilabatur, & facit ut in singula momenta irru-
mefact; eo usque ut Sanctus Ambrosius negat gloriam
prole, ne dolorem lacrimis patetaceferet; & hic idem Pater
affter illam stantem juxta Crucem minus considerale
hoc homine-Deo moriente, Fili ius morteni, quam Man-
di salutem, pro qua offerebat vitam hanc sibi carissimam.
Itaque ea in occasione praecincta fuit omni virtute sua,
non fecus ac omni Caritate Martyrum. Hoc significat il-
lud Evangelii Verbum, *Stabas imperterrita, & inconcupi-
fia; nunquam maiorem praefulxit fortitudinem, & gene-
rotatem.*

Maria dolor concipiendus non est tamquam perturbatio
quidam rationis, quae obruit illam, ita ut modicus illius
remaneat aliis; neque tamquam impatientia quedam con-
tra precepta mandata. Non videtis illam effundere torrentem
lacrimarum, non crines vellere, non vestes fronde-
re, neque uultus Calum replere: *Nos ejuslame continuo;*
nos nube velutinum comas; (*Hymnus Officii de compassione Mariae.*)
sed dolor suus in corde conclusus violentus quidem, verum
rationabilis est; virtus enim sola, principium ejus, fortior
hunc efficit dolorem, auctiorem, et magis permanen-
tem, quam cum sepe extrinsecus efficit, & evanescit: *Si-
lenque plus novit pati;* *vultus doloris fortior.* (*Ibidem.*) Dolor
hic subiectus est voluntatibus Dei, de vita nostra, deque
proximum nostrum vita disponentis. Maria dolor non
præbet locum questibus, & obmurmurationibus, *Angeli pa-
cis amore fleverunt.* (*Ubi 33.*) Natura universa in lucu fuit,
Sol laboravit Eclipysi, terra tremuit, sepulcrum aperta fuit,
rupes fricte sunt, earamque rerum dolor iustus fuit; fuit
enim effectus auctoris Naturæ, omnia sapienter disponen-
tis. Dolor Mariæ fuit naturalis, sanctus, divinus, immen-
sus, neque ab illa recedit, nisi cum in Calum iterum cum
Filio conjuncta est, cuius amor unus, & absentia mortem
ejus pepererunt. Deus igitur non interdict nobis lacrimas,
nec genitus, sed vult religionem earum esse principium,
& voluntatem suam, gloriari, consiliorum fluorum execu-
tionem illas in nobis colibere, ne natura vincat officium

Sermo *Manif&cripus*.
Vincula di-
uersa qui-
bus Maria
adheremus,
et ador-
abemus.
Quis scrutari potest dolores Mariz praesentis doloribus
suis, antequam perfecte noviter dimensiones amoris erga
fuum Redemptorem. Ex parte alia cor suum nonnisi caritas erat, ex qua Deus, qui est caritas ipsa, fecerat ex
virginali utero ejus divinitatem Sandeturiam; ex alia vero
contemplabatur Iesum Christum Filium suum mori tam pro
ipsa, quam pro hominibus omnibus. Gratitudinis amore
coniuncto cum amore benevolentiae penetrante cordis illius
penitentia, Maria non erat aliud, quam amor; & dolor.
Hinc nobis viam facere debemus ad assequendum Sancti
Bernardi Mensem, & affectum, & amorem, doloremque final
eficie in corde Mariz coetem effectus, quos lancea, clav-
i, spinæ in corpore Salvatoris. Perfutum esse debet Iuda-
eos Mariz vicerat lanista, cum carissimi Fili eijs Cor-
pus discrucibant. Ita cum Ecclesia in precibus suis in-
quit, Mariam esse Martyrum Reginam, significat, non sol-
lum ipsam habuisse gratia eminentiam super Martyres, vel
illam, cum constituta sit Celi, terrena Regina, domina-
ri in illos, que ac in omnes Sanctos, qui sunt in Celo;
sed inuit, ipsam vere Martyrum Reginam esse, quoniam
passa est plus, quam illi omnes pati fuerint. *Regina Ma-*
tryrum, Supplicia, quia illi pertulerunt, nihil fusile in con-
paratione dolorum Mariae; hanc illis præstissime tam ra-
tione poneat, quam ratione meriti, quod ponam debet cor-
ronare. Si insignis quidam Sanctitate Vir excitare cupiens
in condibus nostris vivum dolorem, colligit variis titulis,
quibus Iesu Christo adheremus, Maria quo adhæret ab illi
tot titulis arcuictibus, divinioribus, magis naturalibus,
tisque majori in numero; maximum igitur omnium cra-
ciarum experta est.

Sancta Virgo tantam habuit partem in nostra salute, & Argumentum
panthonibus Filiu fui, ut nullo pacto pretermittente prof- doloris San-
timus Sermonem de mortalibus afflictis Matris huicj doloris
Dolor. Eius fui videre Filium, quem vita sua multo
cariori habebat, immersum in pelago cruciatum,
et gnominiarium: & Salvator quoque affiebatum summo do- sis, &
videns cor Matris sua Sandra iuxta Crucem suam trans-
erubenterum. Quemadmodum illa semper fuerat imitatrix
Clementiae.

lilecti hujus Filii, voluit etiam illum imitari in modo pa-
riendi; sed illi intus gravissimum futilinendum erat pra-
eium; utrabeatum enim, hinc quidem amore Unigeniti sui,
et vero obedientia, quam praeferre debebat imperio Dei,
et desiderio felicitatis hominum. Caritas ebus erga peccatores,
quorum jam erat Advocata, poscebat; ut illis pararetur
meriticia, cuius Virtute a malis omnibus convalseret;
et materius erga Filium amor, cui remedium hoc tanto
quantum erat pretio, ad id non sine honore animum.
ad-
derente poterat: Cor eius ita lanitatum nullum inventare
poterat nisi feneret traduceret voluntatis Dei, quas
anquani agendi normam sequebatur. Hinc facile est co-
noscere, illi nihil antiquis futurum fuisse, quam si cu-
rangi posset pro Filio, si hoc decuisset, & potius ipsam fu-
turitatem, quam illum patientem videret. Sed quia
deinceps precepatur aliter, saltu offerebat Sacrificium cordis
sui, donec Iesus in Cruce fauim corpus, vitamque immo-
biliter. *Quis in inferib[us]: Pagiens Domini Nostr[us].*
Sancta Virgo vultus Filium suum, cum Pilatus illum po-
lono ostendit, viditque illum undique cruentum, vulneri-
ta sciamcum, deformatum, in luctubrum albū indutum ve-
stimenta, spinac coronam in capite, calamumque habentem in
manu. Sciebat Iesus illam præfensem esse huic spectaculo;
debet latrabis afflitti hujus cordis, sentiebatur non mi-
nus Matri dolorem, quam spinarum aculeos. Ceterum do-
mum hac Mater non solum torquebat adspicu objecti,
sed illi Mortem poterat inferre; audiebat etiam falsa te-
stimonia, cuius Filius Galilæitanae inveniatur, in qua
Quin fuc-
tur fenis
latus offen-
sio populi
Salvatorem
in fustu
in qua regis
qui in cur-
malodicta
faciebatur -

quibus erit in extremum proscindebatur; malitia, quibus impetrabatur; clamores potulantium, ut hinc innocens preferretur latro, & fiscarius, atque Author Vite crucigeretur. Audiebat praconis vocem conferentes mortis sententiam, quam Pilatus tolerat; & ex atloli confixi ingentem Crucem, quam Salvator balare debebat in ea crucifigendus, & ex quo ille processus incipit, illum subiecuta est tot effundens lacrimas, tot Sanguinis guttas fundebat, interius crucis doloris, qua non minus gravis erat ea, quam videbat per humeros Filii sui. *Ibidem.*

Exclusus
Doloris se-
cum ser-
queretur Fi-
lii Crucis
ferent & re-
cipient cum
per secula in Cal-
varium &c.

Ubi vero pervenit in Montem Calvarium cum plis mu-
ribus, qua Salvatorem fecuta fuerant, & prope vidit
addeo supplicii apparatum, similique adeo turpis;
et auditus itus mallei quo perfodiebant pedes, & ma-
les Usigeniti fui; cum ille in Crucem sublatus apparuit,
consideravit illum excelsum dolorum, quos maternus amor
gigillatim illi repraesentabat; sicut illi jam infirmata erat
in nocte, quae antececerat, & modo cibis, quem sum-
erat, & lacrimis, quas fuderat, cum aliquo & Mulier
et, & Mater, ideoque non posset superare natura sensi-
on, nec posse magnitudinem futinere; inter eorum bra-
cia corrut, qui ipsam comitabantur; quod non semel acci-
dit in non communibus doloribus isti etiam, qui robusti
& strenui. Tunc cum exaruitur lacrima, expalluit
quintuplex, & contremuit, donec non humano aliquo
ostio, sed secreta virtute, quam illi filius suus commu-
nivit, ut posset adhuc graviora pati, in se revera, col-
lisse viribus omnibus, asserirexit, & facta sibi cum S.
anne, ac mulieribus focus via, ad Crucem usque pene-
vit; ibique stans, oculofigo signis in Salvatorem, perfun-
ctus est munere Advocata nostra, offerens intrinsecus **Æter-
na Patri dolores, & Sanguinem Filii sui, utriusque commu-**
**nione, non sine ardentis desiderii salutis omnium Mortali-
um, reuebat illa eum morientem adspicere, dolebatque vi-
tus illam in tormentis, que non nisi cum Morte finem
habitura. Optabat sibi Patrem **Æternum** esse mitio-
nes, & nihilominus cupiebat, ut Cali mandata secundum
nomen latitudinem suam adimplerentur. *Idem.***

Jesu, & Maria fete muuo spectabant, & colloquebantur. Invicem alter alterius doloribus torquebantur, & doctores tales erant, ut dici posset, quo magis confidabantur, eo minus intelligi potuisse. Dei tantum Matris, Fidei, & corda conciperem posunt, quod pafla sunt; cum enim sustentura dolorum coram eadem sit, ac amoris, ut intelligimus, quid illa pafla fuerint, scire debemus, quantum reverinat; a qua cognitione longissime absumbus, quoniam eorum amore diffamus. Adnitamus ergo potius, assequi nos illorum singuli secundum gradum sui luminis, & caritatis, quam illos itie expimere verbis. Sed quamvis n

il addi posse videatur defolatiōnē Sanctissimā Virginis, & or eius licet moersens atque afflīctū, novas identidem concūsiones recipiebat per recentes circumstantias paſſiōnēs suis, veluti cum audire illum parerant querentem, & eum mihi, ut quid me dereliquisti? Cum vidit Iudeus illi vīsum cum acto exhibentes ad relevandam ardētēm sītim, & ea qua conquerebatur; cum emitis magnum illum clamorem, cum quo animam efflavit; cum exceptis illum mortuum, & de Cruce depositum in sūa fūo, cum illum tumulavit; teneique cum privata fuit adspicere dilectissimi Filiū, cuius sur̄eſūrētū tunc ardore expectabat, ut tres illi dies, p̄ tres anni viderentur. *Idem.*

moribus ejus, gemītibus aer repletus fuit, & ploramor tem filii fui, oblitus est, tantum lacrimarū nequaquam decere summi Viri dignitatem. Absalom fili mi, ubi es Absalom? Vivisne? vel cur non ego obii pro te? Quanam in Patre benevolentia! Sed quanam in Sancto Rege infirmis, & in Rege Gigantum, & Philistinorū vīdore? Maria vidit morientem filium, sed nihil tale p̄ se fuit. Natura universa turbata est, Sacer Tactus inquit, ad intūtū Iesu morientis: Vēlum Tempī scīsum est, terra tremuit, lūa sanguine lūfusa visa est, Sol incidit in Ecclipsim; mortuorum monumenta patefacta sunt: inter terribilem huc strepitum Matris hujus constans superior

Dubitandum non est, quominus Sanctissima Virginis do-
tores, sicut Salvator stantem videbat iuxta Crucem, illi
stetit ipsa Crux graviores. Purissima enim Virgo dignior
amore suo, quam similis sumus Angeli Cali, hominem
terram; ideoque magis amabatur, & nulla unquam Ma-
ter adeo tenere, & ardenter filium suum amaverat. Hac
debet fuisse focia laborum illius; sancta erat, innocens,
meretrice nullam pati ponam, & nihil feci nisi fuit a-
fuit doloris Magnitudini; stetit in cruento illo spectaculo;
excepti novissimi Filii sui verba; extrema illius collegit
fuspicio; audit illum emitentem clamores magnum, qui
in Calum usque ascenderet, & qui animam ejus separavit a
corpo; quin quemque ederet, quin animal minus decorum
efficeret, vel indiguum invicta confitans Matris Dei. O
quanta sit anima fortitudine, ubi illam Deus sutinet! Quid
con parti neguit, cum per amorem tolerat! *Idem*

Perfecta submissio Calestibus mandatis, fuit Virtus, quam

uz illam subsecutæ sunt. Nobiliter fingamus si fieri posset, quamvis hæc esset præna tanta Mater videre talem figuram exprimatam totum cruciatum, atque oppribriatum. Crux adeo fava uni illi reservata erat, quia una illi hanc latriter sustinere. Verum est Salvatorem præ reverentia latitatis suæ, non permisisse, ut carnifices illam afficerent contumeliam; sed amor, quo Filium suum proœfiebatur, multo illam torquebat magis, quam facere potuerant omnes carnifices. *Idem.*

Vides, Sancta Virgo, Filium tuum, non amplius adores, quia Mater erat, quam illi fuissent, quibus immunis

atum ab Angelis, & a Regibus, sed exppositum ludibrio
populi tamquam tragicum Regem, oculos injuris, im-
mitium maledictis, & denique damnatum Crucis. Hanc
humoris gestat, & illum in Calvarium subfegerit. Ibi
ides supplicii illius apparatum, adiacit sicut mallei tundens
trabales clavos in pedes, & manus ejus, simulque Cor
amp; perforantis. Vide illum sublatum in Crucem, & hac
modo fecunda vicerata tua, & cruentum gelu adstringit in ve-
nis tuis. Tu fas juxta Crucem, ibique crudelis transfigis
ponentia, expectans donec Filius tuus azataniam: Illum
fuit, dum peripit in Bethlehem, quia erat Virgo. Sed tan-
tam absuit, ut illa eis exaudiretur querela, ut summa-
cum submitione acceptaverit amarum calicem passionis Fi-
lii sui. Domine, cor meum ad omnia paratum est. Ad-
junge Matrem Filio; cor ut moriar, ut finem faciem dia-
rum meorum; sine me vivere, ut producam Martyrium
meum. Nimirum felix dummodo vivens, & moriens victimam
obedientia. O Deus, quanto fortitudini argumentum
et haec resurgatio! quanti meriti et! quanta remuneratio
ne diana! Sed in Mundo quare rara! *Idem.*

Re adhuc integra in Matrix Martirio illud mibi vide-

Ecce ad te mega in Mariae Matris illa mihi videtur crudelissimum, quod adfuit omnibus crudelissimis cruciatibus Filii fui. Illum trahi per vias confixus, innatans in Sanguine suo; videt illam Crucis confixum inter duos infames latrones, obrutum maledictis & blasphemias;

Dicere possumus Passionem Filii fuisse passionem Matris, plicet hanc pacrum lacris uberibus suis harrement, quis illum rigavit lacrimis, considerans Virginem lac, quod ex sinu suo defuebat mutatum iri in Sanguinem in venie-

Dicere possimus etiam quod tunc paternoster dicitur, ut uno excepto Iesu Christo neminem plura passum fuisse, quam Sanctorum Virginem. Si fuit ille Vir dolorum, haec dolorum fuit Mater; dolor eius amorem erga Filium exauavit. Filium diligebat, plusquam omnes homines simul diligenter, et deinde credidit misericordiam in Iesum Sanguinem in venuillias? O brachia! o faci pedes! diebat illa suspirans, non crecritis nisi ur confagimini Crucis, quare vobis definita est. Quoties videns cari Filii hujus Iatus pro dolore in fremuluerit videns jam lanceam crudelē, quia illud erat.

Quidam amaverit; hinc exultum doloris ejus cognoscere. Quid illius fuisse perfecbat in corpore, Maria perfecbat in corde, ideoque tanto magis acerbat dolor illius, ut ab omnibus dispergenteur membrorum Iesu. Maria, co-
perficiuta? Heu! nonne satis erat illata affligi per triplex
hanc, & adeo funestas imagines? Opus erat etiam, ut occulte
videntes horum omnium malorum effectus Specimen Ser-
monum. Quod uideamus.

non poterat opem; ac tolitum tuavissimo afferre Filio. In quo crudeli statu cor tuum inventum fuit, o Matru omnium amarissima, cum vides: Filium tuum subducere

*...miseris... misericordia... obsecrare possunt; in quibus illa transi-
erendo, oblectata fuisset; quandoquidem suave est pro sis
pati, quos amamus. Si ergo ac Maria afficeremini amo-
biti Filii, ac doloribus illius afficeremini, & cupe-
re ante misericordiam eius.*

etis passionum ejus fieri particeps. Si Maria Mater est efficienda, non esset unius generosa; dolor ejus non supererat fortitudinem illius, & dolor nihil de ejus immunit obdolentia. Stabat illa juxta Crucem Filii, & sicuti particeps erat passionum ejus, ita erat etiam particeps constantiae. Filius suus erat patientia, sua simul causa, & exemplum.

Pater Nepveu in Christianis Considerationibus tom 2.
Maria in Calvarium ascensio p̄ se fert pulcherrimum
ce dicentem: *satio!* Quoties volvit illa turbam impiorum mi-
litum perrumpere? Sed toties in irritum abiuerunt conatus

confitantis, & fortitudinis exemplum, quod ipsiam in mea creatura vistum fuerit. Stat juxta Crucem, fed cum ea animi Magnitudine que Mater Dei digna erat. Confidite omnes heroicis hujus actionis circumstantias. Virgo sancta modesta, sancto dovere plena, & importunata per illius. O crudele spectaculum Matri, quæ dilectissimum Filium suum oculos habet clamantem se mortali sis languere, & illi ne guttam quidam aqua procureare potest. Ibidem.

erat modeita, tantum pudore plena, & imperterrita per
medios incidit milites quin reformentid, & obtutpefcat:
Mater est, cujus cor amore plenissimum erat; locum eligit
sibi prope Crucem, ex qua pendebat Filius. Illum videt,
& videtur ab illo, & adstitit uque ad finem tristis, &
eruenti hujus spectacul, quin vel minimam pra se ferat
infirmatitudine. Quo constanter! quo fortitudine! que genero-
ritas! Ubi sibi Davide accidit mors filii sui, amor par-
ticipans uicit fortitudinem. **Ela Rosia** nefuscumne clara-

fuit clavis vestris, penetratum spinis, & unum sensit ferum crudeliter lancea, cum Cor Iesu fuisse sentire non posset: Martyrium adeo terribile, ut Sanctus Bernardinus non dubitaverit affirmare, si omnes Mariz dolores divisi fuisse sent inter Creaturas sensiti participes, ne unum quidem futuram fuisse, qua statim non occumberet. *Tauus fuit dolor Virginitatis, quod si tibi omnes creatureas, qui dolorem pati possunt, dividereatur, omnis fons malorum interficeretur.* Maria in Martyrio suo non aliam habuit consolationem, quam Filius fui; obvolut autem omnes passiones suas pro salute hominum; & addidit dolores interiores exterioribus Salvatoris, ut satisfacere justitia Dei, & per hoc Sacramentum Filii fui, ac summet ipsius meruit firi Mater hominum, ita ut filium amitterem, alios plurimos adoptaverit. Hinc Filium Dei moriens

Et veri filius, quam Matrem nostram imitando. Ascendamus cum illa in Calvarium: constanter cum illa stenus juxta Crucem, participes cum illa efficiamus passionum Iesu Christi, & exprimamus in nobis imaginem adorabilis Crucifixi. Si Sanctus Joannes non offendit in Calvarium, Salvator non dedidit illi in Matrem Mariam modo tam singulari; ne speremus igitur nos futuros Mariz filios, nisi fuerimus simili cum illa in Calvario; illis non adoptavit, illic nos agnoscit filios suos. Beatus Apotele, cum in Thabor inquis, *Bonis est nis hic sit. Ne scelus quid diceris.* (Luc. 9.) Necies abducere gloriam Thabor pro beata extiritate reservari, & Calvarium unicam esse partem filiorum Dei super terram. Juxta Crucem Maria nobis dicens potest: *Inspice & fac secundum exemplar, quod nisi in monte monstratum est.* (Exod. 25.) Si valitis esse filii mei, imitamini exemplum quod tribui vobis; ecstetis firmi, & constantes; & fecitote, si inde discesseritis, vos non posse, negus Dei Filios esse, nec meos. *Ibidem.*

Si teneremus tantum compati Iesu Christo morienti, facti multi inventirent Christiani, quos tenerunt ingenium facile ad pietatem impelleret. Sed non agitur de compunctione; agitor de imitatione; quaritur ut cum Iesu Christo crucifugiam. Nisi Maria, in vobis consperxerit imaginem dilecti Filii sui Crucifixi, non agnoscet vos tamquam filios eius: *Quo praeferatis confitemi per crucifixum Filii Iui.* (Ad Rom. 8.) Si hoc verum est, huncquid credere possumus nos esse Mariam Filios? Heu! Taatum abest non esse in Calvario, & juxta Crucem, ut simus potius ante aras Idolorum Mundi; quibus nonmet sacrificamus; & quin gestemus imaginem I. Christi crucifixi, demonis imaginem circumferimus. Ah Virgo Santa, quandoquidem tu, tantaque perlustri, ut Mater esses nostra, nobis obtine veras Filii cui gratias, que nos veros constituant filios tuos; & per omnipotentem intercessionem tuam fac, ut postquam te comitatus fuerimus, & imitari in Calvario, eternum regemus tecum in Calo. *Iudeum.*

Actus: Nam nunc viam, indicatim eis regere non valuerit; vidisti *Mum ardentissima sit laborantem;* potum illi ministrare non licet tibi; vidisti illum iuris, & convicis obrutum, & illum tueri nequivit: illum vidisti calumnis imperitum, neque datum fuit tibi pro illo verba facere: vidisti os ejus spatus fructatum, & illum abstergens permisum tibi non fuit; denique vidisti oculos ejus in lacrimas solvi, & negatum tibi fuit illas tergere, labii tuis novitissima ejus suspiria colligere, faciem tuam fuisse conjungere, atque inter brachia illius spiritum efflare. Vere hac hora in te sensisti Sancti Simeonis vaticinum expleri: tuum ipsius animam pertransfavit gladius. *Granatenes Meditatio de vita Iesu Christi.*

Aldactus, & cogitatio, quam habet Sancta Virgo tormentorum Filii sui, impressionem efficiunt in corde illius, vel potius perfectam expensionem Iesu Christi crucifixi: ita ut in anima sua eadem penas sentiat, quas Filius eius in corpore sustinet. O quale spectaculum! o quale martyrium oculis suis ultrare mortales Filii sui languor.

Hac considerantes omnia, ne obliscamur attendere extremo dolori, quem Virgo Sanctissima perfessa est audiens tot blasphemias contra filium suum protulatas, & videns illum irritum, fibilis exceptum, & omni injuriarum genere affectum. Cum non vidisset illa turpisissimas indignationes, quae patius fuerat apud Caiphas, & in Pilati prætorio, voluit Providentia, ipsam iuxta Crucem adesse, & auribus suis excipere has blasphemias, quæ illi infinite duriores fuerunt, quam quidquid contumeliarum in persona sua pati potuit. Immo non abhorret a veritatis specie, impios illos postquam contra Jēsum blasphemias evomuerunt, maledixisse Māriam, qui tantum Filium pepererat. Sed illa fuisse cum paternitate ad Eū insinuari cōfitebar. Omnes martyrum oculis tuis mirare mortales filii mei tangentes, quæ illi valeat opulitari! Audit illa injurias, que in ipsum evomuntur, idque vetare nequit; velle levare ardentes istim, qua uritur, nec porum præbere potest. Velle extreum illius suspirium colligere, vel cum illo effundere, ne ipsum defterat unquam vel in vita, vel in morte, & opus est illam a caro Filio suo separari, & cum illo mori non posse. Vides suam dulcem Nātum mortenrem, desolatum, dum omnis Spiritus. Pater Novet Meditatione 86. de Paſſione Domini Nostri.

fumma cum patientia ad Filii imitatione sustinebat. O
Virgo Sancta! quot dolorum gladii tunc afflitis animam
tuam peitranterunt! lingua blasphemantium erant velut
acuti, & ancipites gladii, qui uno ita Filium summi, &
Matrem tranverberabant! *Pater a Fonte Meditari. 44. de Epi-*
ste anno 4.

Confaxis est, Mariam, cum sola magis amavisset Jesum,

Maria fui

mis, confidens lac virginale, quod ex illius sanguine fluebat, mutandum esse in Sanguinem in venis Iesu, aliquatenus ex sacratis vasculis haurientum? Quoties videntes brachia, & pedes Iesu adolescentem, suspirans dixit! O brachia! o pedes carissimi Filii mei, qui non adolescentis, nisi ut apte-
mini mensuram Crucis, quis illi destinata est! Quoties puerum hunc induens, & latus eum intuens, pro dolore in-
frenuum exclamans, o latus sacrum, tu quoque lanistae es, ut cor tuum aperierias? Non ita; satius non est tres,
ac tringita annos vixisse adeo favis doloribus agitatum;
oportuit etiam, ut oculi sui teles effrent oculorum horum
malorum. Non est, ex Spiritu Sancti sententia, dolor si-
milis dolori Patrie videntes filium suum sacrificari, & ju-
gulari coram se: Quasi qui videt filium in confetu partis
sui. (Ecli. 24.) Haec pars est Mariae dolentis. Postquam aliquandiu a longa secuta est Filium suum legens vestigia
Sanguinis, opus tandem fuit, ut per confortam carnificum
turbam, & inimicorum cateravam viam sibi faceret, ut
flaret iuxta Crucem. Statua iuxta Crucem. Pater Texier in
Sermonibus Quadragefime.

Mirum non est, si Ecclesia antequam nobis repræsentat Dei Filium Crucifixum propter salutem hominum, hodierna die pravertat hoc triste spectaculum, nobis offendens Sanctam illius Matrem, Virginem gloriosam juxta hanc Crucem stantem. Si enim participes fuisti omnium Mysteriorum, quia Filium tuum respiciens; in hoc ipsa Mysterium profus peculiare constituit, & quadam veluti passionem akleram per verum amoris Martyrium, quod illo proprio effecti dolores eius, quem fenerat ipsa caro rem habebat: ne alterum confundanrus cum altero eadem die, opera pretium est utrumque separare in duos desponsos fratres, & hodierna die Filium considerare tamquam obiectum dolorum Matris, non fecis ac post dies aliquot considerabimus Matrem tamquam unam ex circumstantiis, que filii passionis augebunt. Hoc modo se fugantur, & conjunguntur; & hac ratio est enucleandi Mysteria duo, quia similis habeat talen rationem, ut dicerem possum in eum Sancto Bonaventura tunc viuum in eum perfonis suis, quod accidit in natura: Cum Sol in Eclipsim incidet, lunam consequenter lumen suum amissile: videlicet, Iesu vi suspicitor moriorum, Mariam suile pro parte mortuorum, nisi Calum illi vitam ferat. *Anter Sermonem in omnia* patrem non habet; ita dolor natus habuit unquam similem. *Pater Texier in Quadragesima.*

Circumstantia, quae haec Sanctissimum Virginis praesentiam magis torquebat, haec fuit, quia videbat, fei inutiliter esse opem ferendo carissimo filio suo. O Mater Sancta, & caritate plena! quo in statu reperitur cor tuum, cum yvidens Filium tuum viribus exhaustum, & Sanguine cedere sub immensi Crucis pondere, non potuisse illi ferre sub fiducia? vel cum confideras faciatum illud Corpus, quod tanta cum reverentia attrectaveras, profus nudatum expolitum oculis impudentissime plebis, & aeris incommoditatibus, ad illud accedere non poteras, ut terges illud? Quis fuit Maria dolor, eruditus inquit Interpres, videat Filium suum artibus omnibus lanarium, & non possit vulnera eius vitiis obligare, videat caput inclinatum, & illud sustinere non posse? Videat illum plorantem, neque lacrimas abstergere; videat animam efflantem, eumque non posse osculari! *Vulnera non valent alligare, nec per dulcem caput suspenari, nec flentem consolari, nec Spiritum emittere desculpari.* *Idem.*

Aita quoque notabilis circumstantia est, dolores Sanctissime Virginis non defisiunt cum illis sibi sunt, quia madit per

Accedit tandem hora tua Virgo Sanctissima, non fecus
ac hora Filiis tui, qua cor tuum codem transgredendum est
doloris gladio; eademque morte morendum, qui misere-
tia sunt lacrime tue, qui sunt fangus cordis vulnerati-
tui, cum Sanguine Filii tui. Ecce tempus, quo adimplen-
da est venerabilis Simeonis prophesia; semper te in tuli-
tati gladium tuum; semper ob oculos habuisse diem Sacri-
ficii tui, & sic filius tuus temet semper immolatus in
preparatione voluntatis; sicut illi, dixisti, cupio mandu-
care Pascha, & sustinere donec victimam jugulerem: & quo-
modo coarctare deinceps sacrificari. (Luc. 12.) Quanam fuit eo
momento constantia tua? Dolore plena, veram est, non au-
tem doloris victa, fibras, sibi hoc ostendens firmatatem ani-
mae tua, qua ultra, & generose alentientib[us] facinio Fi-
lii tui, ac tu, praeterea Voluntatem Patris Aeterni tibi-
metipsi, saluemeque generis humanae vita tua, & vita Fi-
lii tui. Da mihi, ut cum eadem constantia subeam pos-
nas, quae dignata mihi providentia, ut respondeam non
sine audacia quadam, sed cum aliqua confidencia conjun-
cta, posse me bibere calices omnes quos mihi obtulerit
natura fecus ac filii Zebedae, vel potius sicut te Virgo San-
cta, quin memet tradam lacrimis, & geminitibus, vel hu-
manis consolationibus immores, & nonnisi oraculae Filii
ininitar, me beatum existimans, si patiar secundum exem-
plum tuum; quandoquidem tu temet beatorem confundi,
quo magis particeps fuisti paucorum Filii tui. Aut[or] recens.

qui sunt parva pars magnorum illorum. In Maria corda duo pugnant amores, uterque extremus, secum invicem contingentes. Amor vita Iesu Christi, & amor Redemptiois humanae, ut in ea Dei Voluntas adimplatur. Alter quidem est mollius, alter autem fortior; alter Maryrium constituit, alter Sacrum; alter crudeliter agitat animam, alter illam confirmat; [alter ceterus] non in oceano tempestate, alter malaciam patit. Constantia nihil immunit de dolore; dolor nullo modo constantiam labefactat. Amor Iesu efficit ut omnes has beatas penas; amor divina Voluntatis facit, ut omnes acceptet. Investigat motus omnes Filii cui; omnino illius auditus verba; videt se minime posse illi omnipotere; audit triste illud *satio ex ore mortis*, & ne minium quidem refrigerium illi conferre permisum est. Suntinat quidquid patitur Filius suus; firma, & inconculca manet; vellet moriri cum Filio, & oportet, ut sit illi superetes. *Stabat. Pater Texio in Sermonibus pro festivitate Mariae Virginis.*

Jure Pictores nostri singulis Martyribus appingunt proprii supplicii uniuscujuscumque instrumentum, Sancto Paulo gladium, Sancto Laurentio craticulam; cum vero agitur de hac Martyrum Regina, ponunt super genua, vel inter uinas Corpus mortuum Filii sui, quasi ad innundandum hoc sicut facere possit, ut dicitur in Matre vocari? Sanctus Augustinus, qui dicit, amorem non respicere, quid facere possit, sed ubi persuaderet, se conquepi posse votorum summam; nobis describit contatus, quos hac incomparabilis, & deloplasta Mater exeruit in exercitu novilissimi doloris sui, desculpatuora Filium, quem extremum vitæ

luz spiritum emittere intulta est. Veller illa falem extrema eius suspiria recipere; sua attollit brachia potius praediderio; quam spe illum amplectendi; sed hoc frustatur consolatione, & afflita eius brachia in se relabuntur. Amor impatiens efficit, ut iterum adiutatur; sed o inanes tristitia amoris conatus! Quo dolores affectus cordi miserera Matris! Volebat amplecti Christum in alto pendentes; sed mons in se redibat. O Mater super omnes Matres defolata! O Maria, immensum amaritudinem Mare! Car mihi non est aliquid saltem miserationis tua, ut tecum saltem tentari partem aliquam extremorum dolorum tuorum? O cordis mei durities, quanta, & quam terribiles mihi videntur! Quid, numquid durior sum lapidibus? durior ipsis dämonibus, qui praet metu, & horrore ad tanti spectacula intuuntur infestant? Et cor meum aneum est, & occulti mei illud intuendo exarctum. *Pater de Argentano Capucinus, in Theologis Collectionibus de Magnoibus Sanctissimis Virginibus.*

Maria Iusta Crucis Imago eius patiens
Si ex Sancti Augustini sententia gloria Virgo fuit imparata, qui diliguntur unice. Veller illa falem extrema eius suspiria recipere; sua attollit brachia potius praediderio; quam spe illum amplectendi; sed hoc frustatur consolatione, & afflita eius brachia in se relabuntur. Amor impatiens efficit, ut iterum adiutatur; sed o inanes tristitia amoris conatus! Quo dolores affectus cordi miserera Matris! Volebat amplecti Christum in alto pendentes; sed mons in se redibat. O Mater super omnes Matres defolata! O Maria, immensum amaritudinem Mare! Car mihi non est aliquid saltem miserationis tua, ut tecum saltem tentari partem aliquam extremorum dolorum tuorum? O cordis mei durities, quanta, & quam terribiles mihi videntur! Quid, numquid durior sum lapidibus? durior ipsis dämonibus, qui praet metu, & horrore ad tanti spectacula intuuntur infestant? Et cor meum aneum est, & occulti mei illud intuendo exarctum. *Pater de Argentano Capucinus, in Theologis Collectionibus de Magnoibus Sanctissimis Virginibus.*

Maria dolens et de Maria dilectorum filiorum
Prima passionis origo amor est. Hoc est primum eatum principium; de hoc non licet ambigere; & Evangelio loquitur illud: ut nobis explicet Magnitudinem amoris Mariæ, testatur illam Matrem fuisse, & Filium eius crucifixum sustinere: *Sicut justus Cremum Iesu Mater eius.* Et profecto seu spectaculo amorem eius tamquam mere naturalem, qualiter illis, quo Matres omnes diligunt filios suos; seu cogitamus amorem hunc tamquam supernaturale in Matre Dei fui; sive insipicimus in utroque statu affectionem auctam sexcentis favoribus, & beneficiis, quibus cor illius non alici minime poterat; ubique in Mariæ benevolentiam, & amorem nanciscimus, ubique ego quoque trifinitate, & gravissimi doloris argumentum reperto. Si enim haec affectionem ex parte naturæ intueamur, memet continere possumus quo minus exclamem cum Sancto Ambrofio: *Mater considerate, Matrem cogitate.* (L. 3. de Fide ad Gratianum c. 3.) Vuleis ne sequitur vobis adiutare idem extrema desolationis persona obvire pondere doloris fui? Vobis singule Matrem facturam filii facientem; & si plenarie dicunt, suave esse, & solatio plenaria pro illo, qui amat; dicendum est, Maryrium esse videare eum

pati, qui diliguntur unice. Quam ob rem Sancti Patres affuerunt, Abraham toties mortuum fuisse, quot excesserunt momenta ab eo tempore, quo a Deo Iesus fuit sacrificare filium suum usque ad illud, quo Angelus brachium eius coeruit; immo etiam illum totidem effectus suum sacrificia, quot passus edidit, ut illum ad conditum locum adduceret. *Idem.*

*Sancta Virgo Filium suum subsecuta fuerat bajulante Crucem suam per vias Ierusalem; cumque ipsum assequi minime posset per conferta populi turba qua sepe erat, ingressa creditur diverticulum aliquod, ut deinde illum in Calvario expeditare. Re adiutus integra commota fuit misericordia filii sui, & sensus sui ita consusi sunt, ut eos fas explicare non posse; & pia Matrona, qui illam subsecuebantur, videntes nullum sibi locum esse consolacionis, confutum inferunt lugendi. Concipi potest, quam imprefessionem in corde eius pepererit hac loci propinquitas; fatis est sibi Matrem fingere Filii sui supplicio presentem. Adspexit hic illius auger dolorem, nec dubitandum est: in ceteris enim affectibus, si objectum cieret potentiam, doloris hoc singulariter est, quod ad intuitum eius rei, quae dolorum infest, incanter excitat miserationem; cum nullus sit sensus, qui adeo acrem efficiat in animo nostro imprefessionem, quam oculi, nec qui formet nitidiores, & distinctiores obiecti alicuius ideas. Hoc telum certe est, quod semper altius fefigit, quod incanter refractum vulnus illatum, & quod illud in singula instaurat, momenta, & prohibet ne convalescat: Verbo: Tantum differt dolor, quem nobis parit narratio mortis alicuius, quem diligimus, & illum, quo amicium cum illum morientem intuemur; quantum telum eminus contortum, cuius apex obtusus est, & aliud cornu vibratum, quod nos immediate laetat. Mihi igitur fingo afflictam Matrem hanc iuxta Crucem, qui avellere possim spiritum eius ab violenta applicatione, qui tenet omnes sensus illius attentus, qui accident, ideoque omnes illius sensus torturantur propriis objectis: oculi quidem inauditi crudelitatis, quae exercuntur in Filii sui corpore: aures blasphemias, quas haec ora sacrilegii evomunt contra illum: manus eius atrectant, & complectuntur funeris lignum, cuius effectus est: circum illum non nisi carnales videri; infra illum cruentum manentem; supra illum vulnera, quorum singula vulnus inferunt cordi suo. *Autor Sermonum in omnia argumentum.**

Quemadmodum Iesu Christi passio fuit: magnus obiectus dolorum Mariae, nos quantum in nobis situm est, instauramus dolores Sancte hujs Matris, cum peccatum contrahitur leges Filii sui, quantum illum rufus crucifigimus. Hoc igitur consideratio vetet, ne augeamus ponas quis, instaurantes illas Filii sui recentibus suis, que sunt illi acerbioris prioribus tormentis. Si quis ex carnificibus suis Filium suum torquebant, accesserit oblaturas opellam suam Matri, & testibus futiliter dolorem suum, videntiam tam indignam pati, quibus oculis, vetra quadem sententia, credimus, hinc ab illi excepcionem fuisse? Hoc responderi potest illis, qui eidem placere adiutantur per aliquod devotionis exercitium, & obsequium, quod illi praestant, nisi haec devotio fulcitur factitate morum, vel sincero desiderio vita genus mutandi. Si enim haec prætextum caufat, ut liberius aquo ducatur vita; vel si quis contendit in suis sceleribus permanere; hic afficit injuryam Matrem simili, & filium, & quomodo Apostolus assert, hic innovat Crucem, & Mortem Filii Dei in semet ipso: hoc est, aliquid confert passionibus Mariæ, ejusque dolores instaurans, qui dimittuntur secundum vim amoris fui, & secundum confitiam, & firmatam cordis: tantum abest ut illi solitudo afferrat, & consolacionem: *Idem.*

Maria dolens et de Maria dilectorum filiorum
Quodammodo Iesu Christi passio fuit: magnus obiectus dolorum Mariae, nos quantum in nobis situm est, instauramus dolores Sancte hujs Matris, cum peccatum contrahitur leges Filii sui, quantum illum rufus crucifigimus. Hoc igitur consideratio vetet, ne augeamus ponas quis, instaurantes illas Filii sui recentibus suis, que sunt illi acerbioris prioribus tormentis. Si quis ex carnificibus suis Filium suum torquebant, accesserit oblaturas opellam suam Matri, & testibus futiliter dolorem suum, videntiam tam indignam pati, quibus oculis, vetra quadem sententia, credimus, hinc ab illi excepcionem fuisse? Hoc responderi potest illis, qui eidem placere adiutantur per aliquod devotionis exercitium, & obsequium, quod illi praestant, nisi haec devotio fulcitur factitate morum, vel sincero desiderio vita genus mutandi. Si enim haec prætextum caufat, ut liberius aquo ducatur vita; vel si quis contendit in suis sceleribus permanere; hic afficit injuryam Matrem simili, & filium, & quomodo Apostolus assert, hic innovat Crucem, & Mortem Filii Dei in semet ipso: hoc est, aliquid confert passionibus Mariæ, ejusque dolores instaurans, qui dimittuntur secundum vim amoris fui, & secundum confitiam, & firmatam cordis: tantum abest ut illi solitudo afferrat, & consolacionem: *Idem.*

Quam imminutum est in corde Virginis propinquitas Crucis.

MYSTERIUM ASSUMPTIONIS BEATÆ VIRGINIS.

MONITUM.

*M*ysterium Assumptionis Beatæ Virginis, que modo celebrativa est omnium festivitatum, quas in ejus honorem colit Ecclesia, tria dia complectit, quia Concionator non tantum Sermonem comprehendere potest, vel in toto diversa parti argumenta, quod efficiere possint, qui singulos in Octava dies Sermones lucubrantur. Hee tres ejusdem Mysterii partes, sunt pretiosa mors Deiparae: ejus in sepulcro incorruptibilitas, cum celo, & in anteclis manuata Resurrectione; ac tandem triumphalis ingressus in Celum, que propriæ est ejus Assumptionis. Hec via mibi proposuit colligere eam veram copiam, quam hic publicit juris facio, & que pluribus intervere potest sermonibus, admixtis ex moralis disciplina iis documentis, qua utilis, & didascalicas possint illa efficiere.

Id unum mons, sicut tres hujus Mysterii partes ad eundem scopum collimant, censuisse me nequaquam opera præstare facturarum inde tres diversos titulos instituere: quod fortasse meliorem ordinem attulisset, sed ex alia parte peperisset consonationem, & negotio facessere potius querentibus, quid in hac titularum varietate proprium sit argumentum de quo agitur. Quapropter satius esse duci in tanta, ac tam ubri dicendi materia, sub singulis Paragraphis congreget quidquid indiscernibilis ad tres hujus partes pertinet, quasi non dumtaxat constituerent argumentum, ut commodum eorum, qui hujusmodi collectaneis uti non dedicantur.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum hujus argumentum Synopsis.

I. *Q*uandoquidem Ecclesia simul, eadem die celebrat Mortem, Resurrectionem, ac triumphalem Assumptionem Deiparae, ne se Jungamus tria haec Mysteria, que modicum temporis intervalum, quod illa secreta, in causa fuit, ut similiter conjungentur; & sicut tria haec, mea quidem sententia, tria sunt gloriosissima sancti, divinitatis amoris effecta; quanto ferenter animo, ea a me in unam Sermonis corpus coniungi, vobis offendendo. 1. Ut autem principium errorum, videamus quodnam sit verum principium glorie, & beatitudinis Marie, hanc est prima pars. 2. Ut autem ab altero errore, non preferemus, videamus quamnam sit mensura potestatis Marie, que pars est altera. Eadem unde simul spem nostram excitare, ac regere possumus. Quod perit ad partem primam; quodnam sit verum principium Beatitudinis Marie: hoc est, cur Maria hodie in celo glorificata fuit? Non ideo quia est Mater Dei; sed inquit uita obediens, & fidelis Deo. 2. Quia humilis fuit cor, et filius Dei retinuerat, quod offensio est. 3. Quia novis orationibus, qui Sanctam hanc creaturam non considerant, nisi in pompa Assumptionis fuit, & in honore triumphi. 4. De Morte Sancta Virginis, defunptis pro Textu verbis illis ex Psalmo 114. *Preterea in confessione Domini mors Sanctorum eius.* Si mortis Beatæ Virginis, turpis aliqua infelix macula, qualis est ceterorum hominum, que consequens est, & poena peccati; hodierna die eorum sententia subscriberem, qui Sanctam hanc creaturam non considerant, nisi in pompa Assumptionis fuit, & in honore triumphi: sed cum Deipara ad sublimem Empyreum verticem elevata gloria desumatur præcipue ex obitu sui momento, quo ad altissimum suum Sanctitatis fastigium eravit; sed animus vobis ostendere quomodo mors ejus extiterit preiusta exhortatio.

II. *P*er merita que illam precesserunt. 1. Per causam mortis, & mirabilia, que illam concitra sunt. 2. Per gloriam, que illamcepit, & que incomprehensibilis est.

III. *A*sumptio pro textu Canticularis verbis: *Quæ ista que ascendit de deo delictis affluens?* Videlicet, Quæ est ista que de Mondo egreditur, ubi nihil est nisi miseria, & afflictio Spiritus, que tamen inde consolationis, & delictis affluens incedit? Sed quoniam est ista, que de hac Vita egredens tanto cum gaudio, in Celum tanta ascendiit cum pompa? que in corpore mortali nature sue circumferens spiritum puriorum, quam perfectissime intelligentie, gradum facit ab altissimo gratie statu ad sublimem glorie verticem, ita ut supra thronum suum non videatur nisi filium dilecti fui, super quem nimirum? *Intra super diuinum suum.* Ecce Christiani quid hodierna die confluit admiratione Angelorum, & hominum: verum simili admiratur fuerimus fulgentem hunc thronum, super quem gloriosus hic dicitur attollitus Maria, & demittamus oculos in egenum hunc lectionum, ubi coram Apollolis divinitus congregatis, ut Matri divini Magistri fui parentarent, exprimat. 1. Ecce prototypus mortis sanctissime, quem habemus in Maria morte, ut inde bene mori discamus.

2. Ecce prototypus incomparabilis gloria ad ciendum in nobis desiderium in ejusdem partem venienti. Ita Maria moriens nobis perfectissimum prebeat exemplum ejus alienationis, que nos morti preparare debet. Maria triumphantibus, que pro nobis illam obtinere potest. Pofsumus ergo Mariam invocare, & hoc ius ad eam configurandi, firmissimum est spei nostra fundamentum. In hac Virginem habemus. 3. Advocatum omnipotentem apud Filium suum Judicem nostrum; & cum omnipotente dicimus, non intelligimus, que est super Filium suum; sed illam a Fi-

lius sublimem nobis adiutuet' ideam hujus glorie, que efficiere debet, ut incessanter in Celum anhelentem. Ex Specimenis stralorum panegyricarum pro die Assumptionis, Specimen prima.

*M*aria optimam sibi parere elegit, que non antequerat ab ea. My-

sterium Assumptionis Antonianum Mysterium est gloria Beatae Virginis; sed si illud nobis applicare noverimus, ac inde proficer, non minus est spei nostra Mysterium. Vulnus docum de Maria gloria agimus, in duos errores incidimus: alter recipiunt media, per quae ad illam pervent; alter utilitatem, quae inde nobis cederet debet. 1. Ut autem principium errorum, videamus quodnam sit verum principium glorie, & beatitudinis Marie, hanc est prima pars.

2. Ut autem ab altero errore, non preferemus, videamus quamnam sit mensura potestatis Marie, que pars est altera.

Eadem unde simul spem nostram excitare, ac regere possumus.

Quod perit ad partem primam; quodnam sit verum principium Beatitudinis Marie: hoc est, cur Maria hodie in celo glorificata fuit? Non ideo quia est Mater Dei; sed inquit uita obediens, & fidelis Deo. 2. Quia humilis fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi: *Beatus venter, qui te porfirat;* (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi:

Beatus venter, qui te porfirat; (Luc. 11.) respondit illi, *qui tu es benit, qui audirem verbum Dei, & confundam illud.* Quibus verbis significat; S. Augustinus ait, obediens, & fidelitatem Marie constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Marie felicitatem, hoc mox illius in Celum gloriam constituit. Fulse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recipit Maria; sed Deo fidele fuit, hæc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humili fuit, & fidelis Deo. 2. Quia humili fuit cor, et filius Dei resurrexit; cum enim Munitio Salvador edit; cum enim Mulier Evangelica dixisset illi: